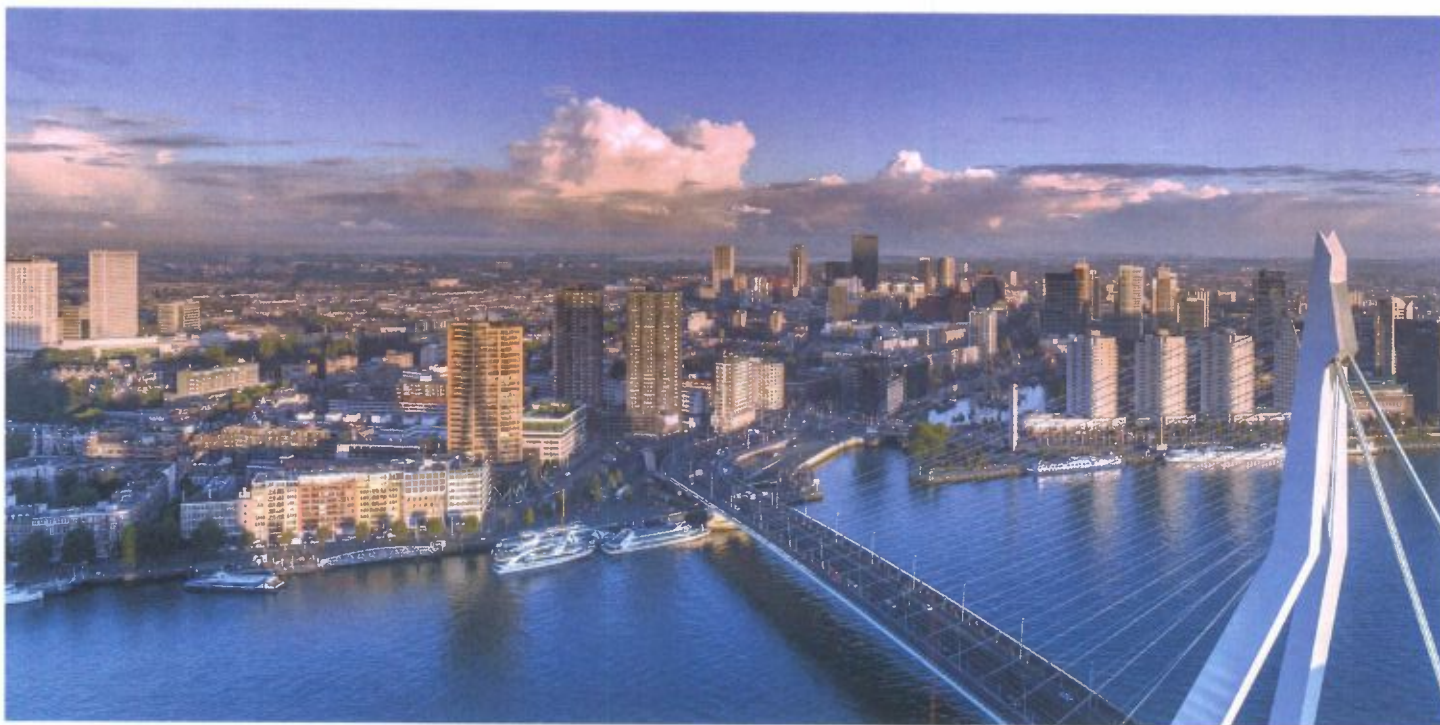

Presentatie concept raamwerk
informateurs
Pieter Duisenberg en Paul Rosenmöller

Rotterdam, 17 mei 2018

Verkenners en opdracht informateurs

Advies verkenners aan Burgemeester (19 april 2018):

- Inhoudelijk informeren
- Belangrijkste onderwerpen: duurzaamheid, armoedebestrijding, wonen/bouwen. En in mindere mate: veiligheid, integratie/participatie en emancipatie.
- Het initiatief aan VVD en GL.
- VVD en GL stellen vooraf aan het proces geen voorwaarden, noch werken zij toe aan één (vooraf bepaalde) coalitie.
- VVD en GL werken onder leiding van twee informateurs (van VVD en GL), toe naar een conceptakkoord op hoofdlijnen.
- Nodigen alle partijen in de raad uit om input te leveren voor dit akkoord.
- Het akkoord biedt de basis om tot een stabiel college te komen.

Opdracht aan de informateurs (19 april 2018)

- Een transparant en open proces om een conceptakkoord tot stand te brengen.
- Ook (maatschappelijke) organisaties [...] kunnen hierbij worden betrokken.
- Strakke regie op proces en inhoud.
- Werkwijze: zie drie procesbrieven aan de raad (d.d. 22 en 30 april, en 14 mei 2018).

Staat van de stad (1 januari 2018)

Milieu en duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none">• CO2 uitstoot in Rotterdam en de haven is ruim 34.000 kton (gestegen t.o.v. 2013)
Economie en Arbeidsmarkt	<ul style="list-style-type: none">• 27% bevolking hoger opgeleid, lager dan in de G4, maar neemt toe.• Werkloosheid 7,3% (Q3 2017), hoger dan de G4 en rest van Nederland.• Arbeidsmarkt tekorten grootste in wo en hbo beroepen.• Prognose bevolking 690.000 in 2035.
Wonen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeentelijke woonlasten (€ 714 in 2018) zijn hoger dan in de rest van de G4• 70% van de huishoudens huurt. T.o.v. andere steden is in Rotterdam het goedkope segment relatief groter.• Rotterdammers noemen als grootste problemen: verkeersproblematiek, criminaliteit en drugsoverlast, vervuiling en vernieling en beheer van de openbare ruimte (incl. groen)
Taal, participatie en integratie	<ul style="list-style-type: none">• 96.000 laaggeletterden.• 37.000 bijstandsuitkeringen.
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none">• Rotterdam heeft meer criminaliteit dan landelijk en meer dan andere grote steden (met uitzondering van Amsterdam. De veiligheidsindex is 108 in 2018, dat is beter dan in 2014, toen het 100 was. De index meet objectieve (politieregistraties) en subjectieve veiligheid (beleving).
Armoede en Schulden	<ul style="list-style-type: none">• 61.000 huishoudens in armoede (22%). 27.000 Rotterdammers met problematische schulden.• Kwart jeugd groeit op in gezin met armoede

Collegeresultaten

Het college 2014 – 2018 en haar voorgangers hebben veel bereikt.

Onder andere is

- de stad veiliger en schoner geworden;
- het aantal toeristische bezoeken toegenomen en de gemiddelde verblijfsduur in het centrum langer geworden;
- de werkloosheid gedaald;
- het aandeel eenzame ouderen afgenomen.

Dat neemt niet weg dat Rotterdam voor een historische opgave staat op het gebied van milieu en duurzaamheid, namelijk de reductie van CO2 tot 2030.

Stad met vele uitdagingen

'We moeten werken aan ons vestigingsklimaat. Want we zijn nergens meer van'

'Er is een massaal taaloffensief nodig'

'Een Rotterdams energie- en klimaatakkoord'

'Integratie'

'Er is een deltaplan schulden nodig'

'Iedereen moet gelijkwaardig behandeld worden'

'Een leraar kan hier geen huis krijgen'

'Bestaanszekerheid'

'De stad is vies'

'We zijn allemaal Rotterdammers'

Bron: quotes uit gesprekken

Historische opgave voor Rotterdam

De energietransitie is voor Rotterdam een enorme opgave...en een kans!

Enorme opgave

- CO2 reductie van 49% in 2030.
- Aandeel Rotterdamse haven in landelijke CO2: 20%
- Plus: afbouw Gronings aardgas

Kans

- De transitie van de stad en haven *kan* een vliegwiel zijn om wijken op te knappen, een gezond leefklimaat te bevorderen, ons vestigingsklimaat te verbeteren en de economie te vernieuwen.
- Wijken moeten aardgasvrij gemaakt worden, woningen verduurzaamd, reststoffen hergebruikt en de haven verduurzaamd. Het hiermee gemoeide werk kan door Rotterdammers en het Rotterdamse bedrijfsleven worden gedaan. Het gaat om grondwerkers, slopers, planners, elektriciens, loodgieters, installateurs, ICT-ers etc.
- Het MBO, het HBO en het WO kunnen Rotterdammers met of zonder werk, met of zonder opleiding, bijscholen om klaar te staan voor de banen die gecreëerd worden als gevolg van die transitie en het faciliteren van de nieuwe economie.

Lange termijn aanpak

...is nodig om de maatregelen die nodig zijn voor de transitie te bewerkstelligen.

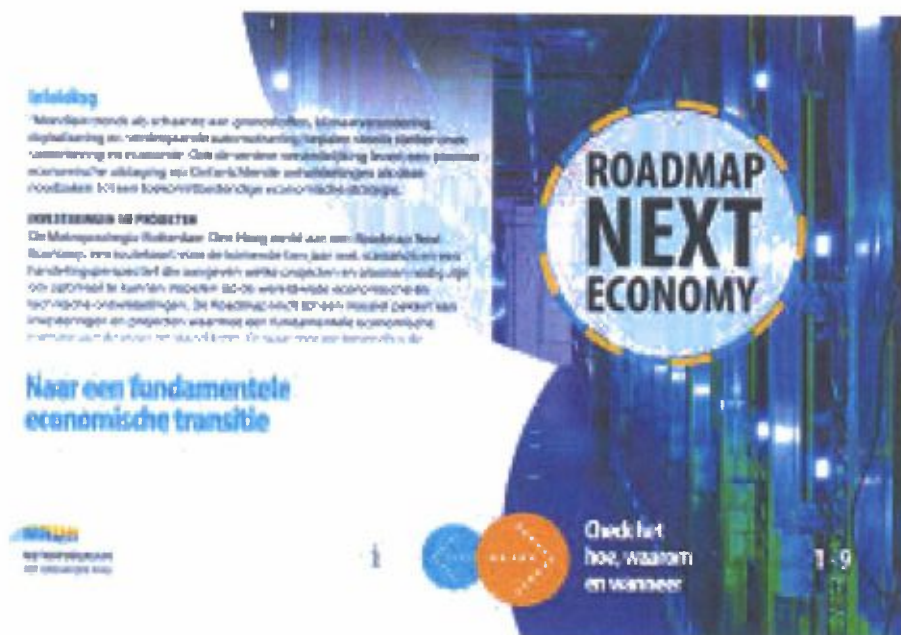
Samen

- Hiervoor is nodig dat Rotterdam de regie heeft en dat het nieuwe gemeentebestuur draagvlak voor de veranderingen vindt bij de Rotterdammers en sterke coalities smeedt met het (haven)bedrijfsleven, het Rijk en het onderwijs.

Nieuwe energie voor Rotterdam

Rapporten nu omzetten naar acties: energie transitie en economische veranderstrategie

MRDH (publicatie 2016)
Wethouder Werkgelegenheid en Economie, M.J.W. Struijvenberg
(Leefbaar Rotterdam), is lid van het AB MRDH en van de
bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat

DRIFT (publicatie mid 2018, in opdracht van
wethouder Duurzaam, P.J. Langenberg (D66))

Nieuwe energie voor Rotterdam

Pijlers

1

Energie-
transitie

2

Wonen in een
wereldstad

3

Nieuwe
economie

4

Iedereen
doet mee

5

Een veiligere
stad

6

Minder
armoede

Ambities 2030

- Voldoen aan Parijs: reductie CO2-uitstoot van 49%
- Energievoorziening schoon, duurzaam en betaalbaar
- Bouwen, bouwen, bouwen
- Woningen met kwaliteit en toekomstwaarde
- Buitenruimte op orde
- Structurele groei boven landelijk
- Daling werkloosheid sneller dan landelijk
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Naleven gemeenschappelijke waarden uit de Nederlandse Grondwet
- Rotterdammers blijvend uit de bijstand
- Een stad zonder taalachterstanden
- Rotterdam heeft alleen nog maar veilige wijken.
- Iedere Rotterdammer moet zich veilig voelen en zich vrij kunnen bewegen.
- Minder Rotterdamse gezinnen in armoede
- Rotterdam op G4 niveau

Maatregelen 2018 - 2022

- Rotterdams energie- en klimaatakkoord
- >10.000 bestaande woningen (voorbereiden) op aardgasvrij
- Investeringsfonds: innovatie en energiebesparing voor overheid, bedrijven en particulieren
- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- 4.500 nieuwe woningen p.j. evenwichtig gespreid met nadruk op middeninkomens
- Verlagen sloop van 15.000 naar 12.000 woningen (tot 2030)
- Derde stadsbrug & onderzoek metro-ringlijn Zuid
- Rotterdams Leer-Werk akkoord
- IT Campus, Rotterdam Start Up, focus op IT & Green
- Gebiedsontwikkeling Feijenoord City
- Vitaal en gevarieerd winkelaanbod in de wijk
- Aanvalsplan Taal
- Met maatwerk uit de bijstand
- Een nieuwe emancipatie-agenda
- Daadkrachtige aanpak ondermijnende criminaliteit
- Aanpak kwetsbare wijken
- Tegengaan radicalisering
- Zomerakkoord armoede voortzetten
- Ruimere kwijtschelding afvalstoffenheffing
- Deltaplan Schulden

1. Energie transitie

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
<ul style="list-style-type: none">• Voldoen aan Parijs: reductie CO2 uitstoot van 49%	<ul style="list-style-type: none">• CO2 reductie: 440 – 640 kton gebouwde omgeving en mobiliteit• Tenminste 10.000 bestaande woningen (voorbereiden) op aardgasvrij maken• Energie- en klimaatakkoord eind 2018	<ul style="list-style-type: none">• Rotterdams Energie- en Klimaatakkoord Onder regie gemeente, samen met corporaties, energiebedrijven, Havenbedrijf, Deltalinqs en anderen<ul style="list-style-type: none">• Tenminste 10.000 bestaande woningen (voorbereiden) op aardgasvrij maken en kostenefficiënt isoleren/renoveren.• Gebiedsaanpakken versnellen regisseren (start bij Reyerdijk/Reyeroord, Pendrecht-Zuid Oost, Rozenburg, Prinsenland-Lage Land Oost, Bospolder-Tussendijken• Start aanpak van totaal ca 15.000 woningen, waarvan ca 10.000 in de gebiedsaanpakken.• Alle nieuwbouw aardgasvrij en optimaal geïsoleerd• Uitbreiden laadpalen infrastructuur• Investeringsfonds voor innovatie en energiebesparende maatregelen voor overheid, bedrijven en particulieren• Milieuzone voortzetten, maar niet uitbreiden. Jaarlijkse rapportage schone lucht en evaluatie effectiviteit maatregelen wordt hervat, waaronder, maar niet beperkt tot, milieuzone.• Verduurzaming gemeentelijk vastgoed: waarbij gemeentelijke daken (in een tender) worden uitgegeven voor zonnepanelen• Emissie loos gemeentelijk wagenpark op logische momenten	Structureel ca € 38 mln.

2. Wonen in een wereldstad 1/3

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
Bouwen, bouwen, bouwen	Bouwen Ca 18.000 woningen (gemiddeld 4.500 per jaar)	Bouwen 4.500 woningen per jaar evenwichtig gespreid over de stad met nadruk op middeninkomens <ul style="list-style-type: none">• 20% sociaal basis : huur < € 640 koop < 180.000 en sociaal huur € 640-€ 711 koop € 180.000-220.00• 30% middensegment: huur € 711- € 1000 koop € 220.000-265.000• 30 % hoger segment: huur € 711- € 1000 koop € 265.000 - € 400.000• 20 % topsegment: huur > € 1000,-; koop > € 400.000• Minder sloop goedkope voorraad: van 15.000 naar 12.000 (tot 2030)• Upgraden 5000 sociaal basis woningen (640-711) naar sociaal huur (tot 2030)• Geen nieuwe aanvraag art 8, focus op art 10 Rotterdamwet• Tegengaan woonoverlast door toepassing maatregelen wet Tellegen	Van € 24 mln. in 2019 tot € 40 mln. in 2022

2. Wonen in een wereldstad 2/3

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018-2022	
<p>Buitenruimte: Groen, schoon, heel en veilig</p>	<p>Buitenruimte</p> <ul style="list-style-type: none">• Meer groen en bomen (indicator)• Schoonniveau straten verhogen (indicator)• Toename rendabele afvalscheiding	<p>Maatregelen 2018-2022</p> <ul style="list-style-type: none">• Inzet op experiment tijdelijke toelating middeninkomens in segment € 640-€ 711• Transformatie kantoorpanden naar woningen• Met universiteit, hogescholen en huisvesters inzetten op een oplossing voor circa 2000 extra (mobiele) studenten kamers t.b.v. het aantrekken en het behoud van talent.• Creëren van beschermde woonplekken in de wijk voor huisvesting van kwetsbare groepen. <p>Buitenruimte</p> <ul style="list-style-type: none">• Wateropvang en herbestrating ('meer groen i.p.v. steen')• Rivieroever toegankelijk maken ten behoeve van recreatie. Plan maken voor bv. Boompjes en Rotte• Inhaalslag bruggen en wegen etc.• Meer differentiatie in de Afvalstoffenheffing: 1, 2, 3 of meer personen• Nieuwe norm schoon en heel (CROW)• Slimme uitrol datagestuurde reinigen (vulgraad sensoren containers) & meer prioriteit handhaving naastplaatsingen• Zoveel mogelijk circulaire producten bij de inrichting, materiaalkeuze, beheer en onderhoud van wegen, groen en water.	<p>12</p>

2. Wonen in een wereldstad 3/3

Ambities 2030

Mobiliteit

Duurzame en multimodaal goed bereikbare stad

Doelstellingen 2022

Mobiliteit

- Fiets & OV-gebruik (indicator)
- Tevredenheid bereikbaarheid

Maatregelen 2018-2022

Mobiliteit

- 3^e stadsbrug
- Metro-ringlijn op zuid (Kralingse Zoom-Feyenoord City-Zuidplein): planvorming
- Stimuleren (uitbreiding) gebruik OV, fiets (inclusief fietsparkeren) en P+R
- Verkeerscirculatieplan maken met als insteek: zoveel mogelijk doorgaand passerend verkeer over de Ring en niet door de stad
- Meer parkeerplaatsen en hoogwaardig groen in het gebied Noord, met een focus op de knelpunten in Blijdorp, Bergpolder en de Provenierswijk.

3. Nieuwe economie 1/2

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
<ul style="list-style-type: none">• Structurele groei boven landelijk• Daling werkloosheid sneller dan landelijk	<ul style="list-style-type: none">• Economische groei structureel hoger dan landelijk• Stijging structurele werkgelegenheid boven landelijk (2017 2,6 % stijging banen; 2017 13.700 WW gerechtigden)• Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt beter• Minder Rotterdammers zonder startkwalificatie	<ul style="list-style-type: none">• Rotterdams Leer-Werkakkoord voor einde 2018 met VO, MBO, HBO, Havenbedrijf Rotterdam, bedrijven:<ul style="list-style-type: none">• partijen committeren zich om een trendbreuk te bewerkstelligen in de trajecten 'van bank naar werk', van school naar werk' van werk naar werk'.• Omscholingsaanbod voor mensen die als gevolg van de energietransitie hun baan verliezen.• Extra werk voor kwetsbare Rotterdammers• Vrijwilligerswerk als motor naar werk• Nieuw ondernemerschap<ul style="list-style-type: none">• Ontwikkeling Merwe-Vierhavengebied• IT campus Rotterdam• Oprichting Start-up Rotterdam• Versterken lobby vestiging bedrijven: focus op IT en Green Valley• Maatregelen ten behoeve van faciliteren circulaire economie	Structureel ca. € 9 mln.

3. Nieuwe economie 2/2

Ambities 2030

- Structurele groei boven landelijk
- Daling werkloosheid sneller dan landelijk

Doelstellingen 2022

Maatregelen 2018 - 2022

- **Gebiedsontwikkeling Feijenoord City:** intentie tot definitieve positieve besluitvorming binnen de door de raad gestelde voorwaarden (stadion, wonen, bedrijvigheid, werkgelegenheid voor Rotterdammers)
- **Vitaal en gevarieerd winkelaanbod**
 - Gemeente en ondernemers in een gebied of straat werken samen aan gevarieerd winkelaanbod.
 - Mogelijkheden tot branchering in bestemmingsplan
 - Tegengaan & transformatie leegstaande winkelpanden
 - Intensieve controle op en ontmantelen van zaken die als illegale dekmantel fungeren
- Proef flexibele horecatijden

4. Iedereen doet mee 1/2

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
<ul style="list-style-type: none">• Het naleven van de gemeenschappelijke waarden uit de Nederlandse Grondwet is leidend• Rotterdammers blijvend uit de bijstand• Een stad zonder taalachterstanden	<ul style="list-style-type: none">• Trendbreuk daling laaggeletterdheid (2018 98.000)• Rotterdammers blijvend uit de bijstand Van de huidige 38.000 naar max. 30.000.• Eerlijke kansen voor iedereen	<p>Aanvalsplan Taal (nieuwkomers en Rotterdammers)</p> <ul style="list-style-type: none">• Trendbreuk nodig in de aanpak, met als doel om de massieve laaggeletterdheid (98.000 mensen) met succes te lijf te gaan en te zorgen dat meer Rotterdammers Nederlands spreken.• Koppelen aan andere activiteiten, zoals werk, zorg, onderwijs, sport.• Handhaven Taaleis Participatiewet ('verwijtbaar taal niet willen leren, is minder bijstand') <p>Rotterdammers blijvend uit de bijstand</p> <ul style="list-style-type: none">• Met maatwerk uit de bijstand (passende bejegening & focus op blijvende uitstroom)• Doorzetten tegenprestatie• Doorzetten 3.000 rechtmatigheidsonderzoeken bijstand per jaar tot en met ten minste 2022• Extra inzet statushouders richting werk• Aanscherpen inkoop voorwaarden op vast-flex• Bijstandsgerechtigden 65+ers: toestemming vragen bij het Rijk voor een vrijstelling van de sollicitatieplicht, eventueel als experiment op basis van de Participatiewet	<p>Van € 7 mln. in 2019 tot € 9 mln. in 2022</p>

4. Iedereen doet mee 2/2

Ambities 2030

Doelstellingen 2022

- Effectievere aanpak discriminatie
- Rotterdam meest homo-vriendelijke stad van Nederland

Maatregelen 2018 - 2022

- **Een nieuwe emancipatie-agenda met de thema's:** antidiscriminatie, emancipatie, diversiteit en homo en vrouwenemancipatie.
- Uitvoering Roze stembusakkoord
- Stimuleren van het naleven van de gemeenschappelijke waarden uit de Nederlandse Grondwet door o.a. burgerschapsvorming-/ontwikkeling op school
- Gemeentelijke organisatie: werving & selectie zo breed mogelijk inzetten

5. Een veiligere stad

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
<ul style="list-style-type: none"> Rotterdam heeft alleen nog maar veilige wijken. Iedere Rotterdammer moet zich veilig voelen en zich vrij kunnen bewegen. 	<ul style="list-style-type: none"> Verbeteren Veiligheidsindex (2018 van 100 naar 108) Terugdringen ondermijnende criminaliteit Afname high impact crimes, zedendelicten, huiselijk geweld en toename sociale veiligheid Versterken digitale weerbaarheid 	<p>Intensiveren aanpak ondermijnende criminaliteit, met name in de Spaanse Polder en focuswijken op zuid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voortzetten Aanpak onverklaarbaar verkregen vermogen (VIGOR) Extra stadsmarinier. <p>Kwetsbare wijken aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bospolder-Tussendijken en focuswijken op zuid. Mogelijkheid tot familie- en gezinsgerichte aanpak <p>Veiligheid op straat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voortzetten aanpak straatintimidatie Uitbreiding (mobiel) cameratoezicht Continueren samenscholingsverbod Handhaven preventief fouilleren Inzet bij het Rijk op meer (500) politie in de Rotterdamse straten Terugdringen radicalisering en polarisatie: signalering, preventie en persoonsgerichte aanpak Versterken digitale weerbaarheid van Rotterdammers en samen met Havenbedrijf en Deltalinqs speciale focus in de haven 	<p>Van € 7 in 2019 tot € 9 mln. in 2022</p>

6. Minder armoede

Ambities 2030	Doelstellingen 2022	Maatregelen 2018 - 2022	Bedrag
<ul style="list-style-type: none"> Minder Rotterdammers en Rotterdamse gezinnen in armoede en schulden Rotterdam op G4 niveau 	<ul style="list-style-type: none"> Vermindering problematische schulden (2018: 27.000 Rotterdammers) Vermindering langdurige armoede (2018: 31.000 huishoudens) Kinderen in armoede moeten meer mee kunnen doen (2018: 1 op de 4 kinderen in armoede) 	<p>Zomerakkoord armoede voortzetten en uitbreiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> AOW- en jeugdtegoed (€ 375,- resp. € 275,- per 4-12 jarige) Individuele inkomenstoelage Via Rotterdampas(-tegoed) <p>Kwijtschelding Afvalstoffenheffing:</p> <ul style="list-style-type: none"> AOW minima 100%; overige minima 75% <p>Deltaplan schulden</p> <ul style="list-style-type: none"> Intensieve gezinsaanpak armoede en schulden Eenduidige toeleiding naar schulddienstverlening Uitbreiding vroegsignalering financiële problemen Schuld preventie op scholen <ul style="list-style-type: none"> OV 65+ gratis voor minima 	<p>Ca. € 15 mln. structureel</p>

Financieel beeld

Concept raamwerk	2019	2020	2021	2022
Intensiveringen concept raamwerk	-97.715	-106.375	-115.315	-118.475
Energietransitie	-37.100	-37.800	-37.800	-37.800
Wonen in een wereldstad	-23.700	-26.850	-31.600	-40.500
Nieuwe economie	-8.550	-10.800	-11.350	-8.600
Iedereen meedoen	-6.755	-7.665	-9.455	-8.465
Een veiliger stad	-6.840	-7.560	-8.910	-8.910
Minder armoede	-14.770	-15.700	-16.200	-14.200
Ombuigingen concept raamwerk	113.605	112.249	112.523	107.208
Ombuigingen	37.850	48.230	48.730	49.230
Projecten koppelen aan IFR	16.000	3.000	3.000	3.000
stelselwijziging activeren maatschappelijk nut	9.355	8.719	8.093	7.478
Ombuigingen binnen eigen domein	23.300	24.500	24.900	19.700
Nog te dekken voor Energietransitie	27.100	27.800	27.800	27.800

- Intensiveringen en ombuigingen zijn per begrotingspost opgesplitst gepresenteerd.
- Voor energie transitie nog geen volledige dekking, dus beeld begroting 2019 niet rond.

Concept raamwerk financiën

- De benodigde/beschikbare weerstandscapaciteit minimaal 1. Hiermee kan op basis van de financiële risico's worden gestuurd op de benodigde omvang van het weerstandsvermogen.
- Meevallers op de begroting vallen vrij in de algemene middelen. Tegenvallers worden in eerste instantie binnen de eigen begroting gecompenseerd.
- Intensiveringen worden gedekt door middel van ombuigingen (exclusief energietransitie).
- Voor de energietransitie moet (deels) nog financiering worden gevonden; bijvoorbeeld door bijdragen van andere overheden (Rijk, provincie, EU), in samenwerking met het bedrijfsleven en andere partners of het Investeringsfonds Rotterdam (IFR).
- De beoogde verkoop van Eneco wordt voortgezet; de opbrengsten worden toegevoegd aan het IFR.
- Er komt een nieuwe Lange Termijn Investeringsplanning (2040), passend bij de transitieopgave van de stad.
- De scope van het IFR wordt verbreed: de scope maakt aanvullend ruimte voor investeringen ten behoeve van de (energie)transitie. Het uitgangspunt blijft "bezit voor bezit".
- Er worden geen nieuwe beleidsmaatregelen genomen die zorgen voor een stijging van de woonlasten (Afvalstoffenheffing, Rioolheffing en OZB), exclusief mogelijk private financiële consequenties van de energie transitie. Het tarief van de Afvalstoffenheffing wordt verder gedifferentieerd.
- Geen bezuinigingen op het personeel, behalve bij een herziening van activiteiten.

Volgende stappen

- Concept raamwerk openbaar.
- Gelegenheid voor partijen om in één-op-één gesprekken met informateurs, te reageren op het concept raamwerk.
- Gesprekken geven ook inzicht in mogelijke samenstelling(en) van een te vormen coalitie.
- Definitief raamwerk en voorstel over partijen die aan de hand van het raamwerk in gesprek kunnen over een te vormen college.